

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet med Förenta nationerna om status för Förenta nationernas laboratorium för innovativ teknik

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av avtalet med Förenta nationerna om status för Förenta nationernas laboratorium för innovativ teknik (RP 16/2020 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef, ambassadråd Kirsti Pohjankukka, utrikesministeriet
- ambassadör för innovation Jarmo Sareva, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att riksdagen godkänner det i december 2019 genom skriftväxling ingångna avtalet mellan Finlands regering och FN om status för FN:s laboratorium för innovativ teknik (Until) samt antar en lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftning. Det centrala målet för avtalet är att tillämpa avtalet om ett Finlandskontor för FN-kontoret för projektjänster (Unops) på Until-kontoret i Finland samt på privilegier och immunitet för kontoret och dess personal.

Avtalet träder i kraft när Finlands regering meddelar att Finland har slutfört de förfaranden som krävs för att avtalet ska vara bindande för Finland. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft, vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Avtalet om status för Förenta nationernas laboratorium för innovativ teknik (United Nations Technology Innovation Lab, Until) gäller upprättandet av ett kontor för nätverket i Finland, kon-

Betänkande UtUB 1/2020 rd

torets rättsliga status samt privilegier och immunitet för kontoret och dess personal. Överenskommelsen går ut på att det tidigare ingångna avtalet om ett Finlandskontor för FN-kontoret för projektjänster (United Nations Office for Project Services, Unops) ska tillämpas på Until-kontoret i Finland.

Unops-avtalet trädde i kraft i januari 2020. Until och Unops är separata FN-aktörer, men ambitionen skulle ha varit att få ett mycket likartat avtal om verksamhetsställe. Därför har Finland och FN i stället för att förhandla på nytt kommit överens om att det nyligen framförhandlade avtalet om verksamhetsställe för Unops ska tillämpas på Until. Privilegierna och immuniteten för vardera byrån och personalen bygger till väsentliga delar på FN:s privilegiekonvention (FördrS 23/1958). Until-avtalet är i sig en kort överenskommelse om motsvarande tillämpning av Unops-avtalet. I propositionen redogör regeringen artikelvis för vad tillämpningen på Until i praktiken innebär.

Pilotfasen i Until-projektet inledde sin verksamhet i Otnäs i Esbo 2018. Pilotfasprojektet avslutas den 30 juni i år. Avsikten är att Until därefter ska fortsätta med verksamheten i Finland som egen byrå. I pilotfasprojektet ingår 13 personer, som ska fortsätta på Untils Finlandskontor. Enligt utredning har Until inte några planer på betydande ändringar i personalstyrkan den närmaste framtiden.

FN började bygga upp ett nätverk för laboratorier för innovativ teknik 2017. Until-laboratorierna syftar till att föra samman olika aktörer inom FN-systemet, forsknings- och vetenskapsvärlden, den privata sektorn och det civila samhället för att genomföra FN:s mål med hjälp av den nyaste tekniken. Laboratorierna fungerar som utvecklings- och försöksplattformar för digitala lösningar, produkter och tjänster som därefter kan ställas till FN:s och utvecklingsländernas förfogande. Until-laboratoriernas arbete bygger på öppen källkod, öppna data och öppna standarder. Verksamheten betonar ett aktivt samarbete med utvecklingsländer. Utöver pilotprojektet i Finland finns det för närvarande laboratorier i Egypten, Malaysia och Indien.

Utrikesutskottet välkomnar att ett Until-laboratorium upprättas i Finland och anser att det stöder genomförandet av Finlands utvecklingspolitik. Det är bra och viktigt att de första tematiska prioriteringarna för laboratoriet i Finland – utbildning, hälsa, cirkulär ekonomi samt fred och säkerhet – ligger i linje med prioriteringarna i Finlands utvecklingspolitik. Utskottet pekar på vikten av sociala innovationer i utvecklingen av digitala lösningar för utvecklingsländernas behov. Det är också viktigt att nyttja de möjligheter som laboratoriet erbjuder både finländska företag och forskarsamfundet när det gäller ökat samarbete och kontakter med FN-systemet och utvecklingsländerna via det nya kontoret.

Propositionen har bara små ekonomiska konsekvenser på grund av de avtalsenliga befrielseerna från skatter, tullar och socialskyddsavgifter. Untils Finlandskontor och dess tillgångar, inkomster och övriga egendom är befriade från alla direkta och indirekta skatter samt från alla tullavgifter och skatter avseende import och export och från restriktioner avseende import och export av varor för tjänstebruk. Until-personalens fordon är som en engångsåtgärd befriade från bilskatt och tullar i samband med flyttningen till Finland.

Betänkande UtUB 1/2020 rd

Finland har enligt propositionen förbundet sig att stödja Untils pilotprojekt och därefter det blivande Finlandskontoret med sammanlagt 7,5 miljoner euro av anslagen för utvecklingssamarbete, åtminstone under de tre första åren. En eventuell fortsatt finansiering från Finlands sida är avhängig av hur resultaten av Untils arbete utvärderas och av eventuella alternativa finansieringskanaler. Beslut om stödet och stödbeloppet ska fattas separat i statsbudgetprocessen i samband med besluten om anslagen för utvecklingssamarbete.

Sammantaget anser utrikesutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker propositionen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner avtalet i proposition RP 16/2020 rd.

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 16/2020 rd utan ändringar.

Helsingfors 23.4.2020

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mika Niikko saf
vice ordförande Erkki Tuomioja sd
medlem Paavo Arhinmäki vänst
medlem Eva Biaudet sv
medlem Inka Hopsu gröna
medlem Kimmo Kiljunen sd
medlem Johannes Koskinen sd
medlem Jouni Ovaska cent
medlem Mikko Savola cent
medlem Juha Sipilä cent
medlem Ville Tavio saf
medlem Anne-Mari Virolainen saml
ersättare Hussein al-Tae sd
ersättare Hilikka Kemppe cent
ersättare Elina Lepomäki saml
ersättare Sakari Puisto saf.

Sekreterare var

utskottsråd Tiina Larvala.